

PENSIOENREGELING VAN DSM SPECIAL PRODUCTS

voor deelnemers die op of na
1 april 1996 deelnemer zijn
geworden

1999

Met ingang van 1 januari 1999 worden de ingegane pensioenen van DSM Special Products verhoogd volgens een methode, waarbij zoveel mogelijk aansluiting wordt gezocht bij de bij DSM Limburg gehanteerde verhogingssystematiek -- artikel 16

2000

- De pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid is verbeterd -- artikel 9*
- Het arbeidsongeschiktheidspensioen is verhoogd -- artikel 10*
- Het nabestaandenpensioen voor de partner is aangepast i.v.m. aanpassing arbeidsongeschiktheidspensioen -- artikel 5*
- Het aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen is gewijzigd -- artikel 11*

2001

Voor de verbetering van de pensioendoorbouw is volledige terugwerkende kracht doorgevoerd, zodat ook de reeds verstreken periode van arbeidsongeschiktheid volledig mee gaan tellen voor de opbouw van ouderdoms- en eventueel nabestaandenpensioen -- artikel 9.

2003

Wijzigingen op basis van door DSM Special Products goedgekeurde voorstel van DPS (zie brief DPS 21.07.2003 -- 03172/ABS/JH)

Artikel 1, sub 9 -- definitie pensioendatum

Artikel 4, lid 1-- ingang ouderdomspensioen

2005

Franchises, grensbedragen, etc. per 01.01.2005 zijn vermeld.

In het gewijzigde artikel staat de te vervangen tekst in de linkerkolom. De nieuwe tekst en een eventuele toelichting staan in de rechterkolom.

Inhoudsopgave

Artikel	Blz.
1 Definities	1
2 Deelnemerschap	3
3 Omschrijving van de pensioenaanspraken	4
4 Ouderdomspensioen	5
5 Nabestaandenpensioen voor de partner	7
6 Pensioen en scheiding	9
7 Keuzemogelijkheden ten aanzien van ouderdomspensioen	10
8 Nabestaandenpensioen voor de kinderen	11
9 Voortzetting pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid	12
10 Arbeidsongeschiktheidspensioen	13
11 Aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen	15
12 Aanspraken bij beëindiging van het deelnemerschap	17
13 Het recht op waardeoverdracht	18
14 Deeltijd deelnemers	19
15 Financiering en bijdragen	20
16 Toeslagen	21
17 Voorbehoud van de werkgever	25
18 Algemene bepalingen	26
19 Geschillenbeslechting	27
20 Inwerkingtreding	28
Uitvoeringsbepalingen inzake art. 4 lid 4 van het reglement	29
Uitvoeringsbepalingen inzake art. 4 van het reglement	29
Uitvoeringsbepalingen inzake voortzetting van het deelnemerschap	29
Uitvoeringsbepalingen inzake art. 3, lid 3	30
Uitvoeringsbepaling inzake aanwijzing pensioengerechtigde voor kostwinsterspensioen, ex artikel 8 lid 1 van het pensioenreglement	30

Artikel 1 - Definities

In dit reglement wordt verstaan onder:

1. **Werkgever:**
DSM Special Products Rotterdam, gevestigd te Rotterdam.
2. **Werknemers:**
alle werknemers die krachtens een schriftelijke arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd in vaste dienst zijn van de werkgever, alsmede andere door de werkgever daartoe aangewezen personen in zijn dienst.
3. **Deelnemer:**
de werknemer
4. **Partner:**
  - a. de man of vrouw met wie de werknemer of gewezen deelnemer is gehuwd vóór de pensioendatum;
  - b. de man of vrouw met wie het partnerschap met de (gewezen/aspirant-) deelnemer vóór het bereiken van de pensioendatum is geregistreerd op de wijze als omschreven in het Burgerlijk Wetboek;
  - c. indien de werknemer of gewezen deelnemer niet is gehuwd en geen geregistreerd partnerschap is aangegaan, wordt na een daartoe strekkend verzoek van die werknemer of gewezen deelnemer één ongehuwde man of vrouw met wie de werknemer of gewezen deelnemer ongehuwd samenwoont door de verzekeraar als partner erkend indien:
    - de werknemer of gewezen deelnemer ten genoegen van het bestuur, aannemelijk maakt dat het samenlevingsverband ten minste een half jaar heeft voortgeduurd, en
    - de betreffende partner geen familie is van de deelnemer in de rechte lijn, en
    - de werknemer of gewezen deelnemer en diens partner een vóór de pensioendatum notarieel verleden samenlevingsovereenkomst aan de werkgever overleggen, inhoudende:
      1. de naam en de geboortedatum van zowel de werknemer of gewezen deelnemer als de partner;
      2. de aanvangsdatum van het samenlevingsverband;
      3. het woonadres op die aanvangsdatum;
      4. (enige) vermogensrechtelijke aangelegenheden;
      5. de aanwijzing door de partners, met uitsluiting van ieder ander, van elkaar als begunstigden van nabestaandenpensioen;
      6. de beëindigingsvoorwaarden.
5. **Partnerschap:**
de formele relatie met een partner als bedoeld in lid 4 van dit artikel.
6. **Scheiding:**
beëindiging van het partnerschap door:
  - a. echtscheiding of ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed;
  - b. eindiging van een geregistreerd partnerschap met wederzijds goedvinden of door ontbinding op verzoek van één van de partijen, zonder dat het geregistreerd partnerschap direct gevolgd wordt door een huwelijk met dezelfde partner;

- c. beëindiging van het ongehuwde samenlevingsverband of het samenlevingscontract als bedoeld in lid 3, letter b, van dit artikel, anders dan door overlijden of een huwelijk met dezelfde partner.

7. **Scheidingsdatum:**

datum waarop de rechterlijke uitspraak houdende de scheiding als bedoeld in lid 5 onder a of de eindiging van een geregistreerd partnerschap als bedoeld in lid 5 onder b wordt opgenomen in de registers van de burgerlijke stand, dan wel de datum waarop het ongehuwde samenlevingsverband wordt beëindigd of het samenlevingscontract wordt verbroken.

8. **Kinderen:**

eigen kinderen en geadopteerde kinderen die tot de aspirant- dan wel gewezen deelnemer in familierechtelijke betrekking staan en voorts pleeg- en stiefkinderen die naar het oordeel van de werkgever als eigen kinderen worden onderhouden en opgevoed.

9. **Pensioendatum:**

<p><u>oud</u> de eerste dag van de maand waarin de (gewezen) deelnemer de 65-jarige leeftijd bereikt.</p>	<p><u>nieuw</u></p> <p>a. wordt de (gewezen) deelnemer 65 jaar op de eerste dag van een maand, dan is de eerste dag van die maand de pensioendatum.</p> <p>b. wordt de (gewezen) deelnemer 65 jaar op een andere dag dan de eerste dag van een maand, dan is de eerste dag van de volgende maand de pensioendatum.</p> <p>c. is het deelnemerschap ten gevolge van arbeidsongeschiktheid als bedoeld in artikel 9 geëindigd, dan is de eerste dag van de maand waarin de (gewezen) deelnemer 65 jaar wordt de pensioendatum.</p>
---	--

10. **Verzekeraar:**

NV Pensioenverzekeringsmaatschappij DSM te Heerlen.

Artikel 2 - Deelnemerschap

1. Het deelnemerschap vangt aan op de dag van indiensttreding.
2. Het deelnemerschap eindigt:
  - a. bij het bereiken van de pensioendatum;
  - b. bij overlijden;
  - c. bij ontslag vóór de pensioenleeftijd;
  - d. op de dag van het verstrijken van de maximum termijn waarover aanvullend ziekengeld kan worden genoten, in geval de werknemer op dat moment in dienst blijft doch het werk niet hervat en een uitkering ingevolge de Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO) geniet.
3. De werkgever is bevoegd om na beëindiging van de dienstbetrekking - onder door de werkgever te stellen voorwaarden - het deelnemerschap voort te zetten, dan wel te herstellen.
4. Iedere deelnemer wordt bij aanvang van het deelnemerschap door de werkgever schriftelijk op de hoogte gesteld van de inhoud van de geldende statuten en van het reglement van de werkgever. Jaarlijks stelt de werkgever hen schriftelijk op de hoogte van daarin aangebrachte wijzigingen.
Voor de overige belanghebbenden liggen de statuten en het reglement ter inzage bij de werkgever.

Artikel 3 - Omschrijving van de pensioenaanspraken

1. De deelnemer heeft met inachtneming van de overige bepalingen van dit pensioenreglement aanspraak op:
  - a. **ouderdomspensioen** voor zichzelf;
  - b. **nabestaandenpensioen** voor zijn of haar partner en kinderen, met dien verstande dat het nabestaandenpensioen voor de partner is verzekerd op risicobasis;
  - c. **(aanvullend) arbeidsongeschiktheidspensioen** voor zichzelf.
2. Jaarlijks verstrekt de verzekeraar aan iedere deelnemer een opgave van de hoogte van de verworven aanspraken, alsmede een opgave van het te bereiken reglementaire pensioen.
3. Onverminderd het bepaalde in artikel 12, lid 1, letter g, verstrekt de verzekeraar op verzoek aan de (gewezen) deelnemer binnen drie maanden na dat verzoek een opgave van de hoogte van de opgebouwde pensioenaanspraken, vermeerderd met de na beëindiging van het deelnemerschap toegekende toeslagen als bedoeld in artikel 16.
4. De aanspraken op pensioen als bedoeld in lid 1 van dit artikel kunnen niet worden afgekocht, vervreemd of prijsgegeven, dan wel formeel of feitelijk voorwerp van zekerheid worden, anders dan in de gevallen voorzien bij of krachtens de Pensioen- en spaarfondsenwet.

Artikel 4 - Ouderdomspensioen

1.

<p><u>oud</u> Het recht op uitbetaling van het ouderdomspensioen ontstaat, indien de dienstbetrekking is geëindigd op de eerste dag van de maand waarop de pensioendatum wordt bereikt of op de eerste dag van de maand volgend op die waarin deze datum wordt bereikt. In afwijking van het bepaalde in de vorige volzin gaat, indien het deelnemerschap ten gevolge van arbeidsongeschiktheid als bedoeld in artikel 9 is geëindigd, het ouderdomspensioen in op de eerste dag van de maand waarin de pensioendatum wordt bereikt.</p>	<p><u>nieuw</u> Het recht op uitbetaling van het ouderdomspensioen ontstaat, indien de dienstbetrekking is geëindigd, op de pensioendatum.</p>
--	--

Het ouderdomspensioen eindigt op de laatste dag van de maand van overlijden van de gerechtigde.

2. De hoogte van het ouderdomspensioen is afhankelijk van:
- het aantal behaalde **deelnemersjaren**,
  - de hoogte van de verworven **aanspraak op ouderdomspensioen** die op zijn beurt afhankelijk is van:
    - de hoogte van het **loon**;
    - de hoogte van de **franchise**;
    - de hoogte van de **berekeningsgrens** en
    - de hoogte van het **loonmaximum**.

Deze begrippen worden in de volgende leden toegelicht.

3. Deelnemersjaren

Deelnemersjaren zijn de jaren gelegen tussen de datum waarop het deelnemerschap is aangevangen en de datum waarop het deelnemerschap is beëindigd. Als deelnemersjaren worden tevens aangemerkt extra deelnemersjaren als gevolg van waardeoverdracht.

Deelnemersjaren worden vastgesteld in maanden nauwkeurig. Hierbij worden tijdvakken van 16 dagen en meer voor een volle maand gerekend, tijdvakken van minder dan 16 dagen worden verwaarloosd.

4. Loon

De som van de nader door de werkgever te bepalen loonbestanddelen die geacht worden te behoren tot het regelmatig jaarinkomen; voor de bepaling van het loon over een gedeelte van een jaar stelt de werkgever nadere regelen vast.

5. Franchise

Het gedeelte van het loon waarover geen pensioen wordt opgebouwd (per 01-01-2000 f 38.459).	<i>De franchise is per 01-01-2005 EUR 16.100.</i>
---	---

6. Berekeningsgrens

Het bedrag dat bij de verdeling van het loon in zones, de grens aangeeft tussen zone 2 en zone 3 (per 01-01-2000 f 96.566).	<i>Zone 3 is per 01-01-2005 EUR 51.160.</i>
---	---

7. Loonmaximum

Het loon dat voor de berekening van de aanspraak op pensioen maximaal in aanmerking wordt genomen; 5 maal de berekeningsgrens.

8. De in de voorgaande leden genoemde bedragen kunnen jaarlijks per 1 januari door de werkgever worden aangepast uitgaande van de algemene loonontwikkeling bij de werkgever, alsmede van de ontwikkeling van de wettelijke voorzieningen terzake van de uitkeringen bij ouderdom, in samenhang waarmee het ouderdomspensioen kan worden geacht te voldoen aan redelijk te achten normen.

9. Voor de berekening van de aanspraak op ouderdomspensioen wordt het loon als volgt verdeeld in zones:

Zone 1

Het gedeelte van het loon dat gelijk is aan de franchise; over dit gedeelte van het loon wordt geen aanspraak op ouderdomspensioen verworven;

Zone 2

Het gedeelte van het loon dat als ondergrens de franchise heeft en als bovengrens de berekeningsgrens;

Zone 3

Het gedeelte van het loon dat uitgaat boven de berekeningsgrens tot het loonmaximum.

10. Over elk deelnemersjaar verwerft de deelnemer aanspraak op ouderdomspensioen ten bedrage van :
- 1,75% van het loon in zone 2;
  - 1,55% van het loon in zone 3.
11. Over een gedeelte van een deelnemersjaar wordt de aanspraak op ouderdomspensioen evenredig aan het aantal maanden van deelnemerschap toegekend.
12. De over de voorafgaande jaren verworven aanspraken op ouderdomspensioen worden, indien hieruit een verhoging resulteert, jaarlijks vervangen door de som van:
- 1,75% van het product van het loon over zone 2 en het aantal verstreken deelnemersjaren;
  - 1,55% van het product van het loon over zone 3 en het aantal verstreken deelnemersjaren.
13. De aanspraak op ouderdomspensioen van een (gewezen) deelnemer kan zonder toestemming van diens partner niet bij overeenkomst tussen die (gewezen) deelnemer en de verzekeraar of de werkgever worden verminderd, anders dan bij afkoop zoals voorzien bij of krachtens de wet, tenzij de partners het recht op pensioenverevening ingevolge de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding hebben uitgesloten.
De aanspraak op nabestaandenpensioen ten behoeve van de partner van een (gewezen) deelnemer kan zonder toestemming van die partner niet bij overeenkomst tussen de (gewezen) deelnemer en de verzekeraar of de werkgever worden verminderd anders dan bij afkoop zoals voorzien bij of krachtens de wet.
Elk beding, strijdig met het bepaalde in de vorige twee volzinnen, is nietig.

Artikel 5 - Nabestaandenpensioen voor de partner

1. Bij het overlijden van een deelnemer, dan wel een gewezen deelnemer die onmiddellijk aansluitend aan het dienstverband met de werkgever recht had op een tot de DSM-arbeidsvoorwaarden te rekenen uitkering of (daarop aansluitend) pensioen, ontvangt zijn/haar partner een nabestaandenpensioen voor de partner mits dit overlijden plaats heeft vóór het moment waarop de deelnemer de pensioendatum heeft bereikt.

2. a.

Bij overlijden van een deelnemer bedraagt het in lid 1 bedoelde nabestaandenpensioen 50% van het loon naar de situatie op 1 januari voorafgaande aan het overlijden van de deelnemer voor zover dat loon uitgaat boven f 38.459 (per 01.01.2000).	<i>De desbetreffende grens is per 01.01.2005 EUR 20.405.</i>
---	--

- b. Bij overlijden van een gewezen deelnemer als bedoeld in lid 1 bedraagt het in lid 1 bedoelde nabestaandenpensioen 50% van het loon naar de situatie per 1 januari voorafgaand aan de beëindiging van het dienstverband van de gewezen deelnemer, voor zover dat loon uitgaat boven het onder a genoemde bedrag per 1 januari voorafgaand aan de beëindiging van het dienstverband.
3.
  - a. Indien en zolang de partner van de in lid 2 onder a bedoelde deelnemer nog geen 65 jaar is ontvangt zij/hij naast het nabestaandenpensioen voor de partner een tijdelijke toeslag ter hoogte van 70% van het loon voor zover dat loon niet uitgaat boven het in lid 2 onder a genoemde bedrag.
  - b. Indien en zolang de partner van de in lid 2 onder b bedoelde gewezen deelnemer nog geen 65 jaar is ontvangt zij/hij naast het nabestaandenpensioen voor de partner een tijdelijke toeslag ter hoogte van 70% van het loon voor zover dat loon niet uitgaat boven het in lid 2 onder a genoemde bedrag per 1 januari voorafgaande aan de beëindiging van het dienstverband.

Het in dit lid bepaalde is van overeenkomstige toepassing voor de partner die niet in aanmerking komt voor het nabestaandenpensioen voor de partner als bedoeld in lid 1 omdat de (gewezen) deelnemer is overleden na de pensioendatum. De uitbetaling van de tijdelijke toeslag geschiedt met inachtneming van het in lid 4 bepaalde.

4. Indien de partner een uitkering krachtens de Algemene nabestaandenwet (Anw) ontvangt, wordt deze uitkering op de tijdelijke toeslag als bedoeld in lid 3 in mindering gebracht. Bij het vaststellen van deze korting blijft de halfwezenuitkering ingevolge artikel 22 van de Anw buiten beschouwing.
5. Het in lid 2 bedoelde nabestaandenpensioen en de in lid 3 bedoelde tijdelijke toeslag worden verlaagd met 2% voor elk vol jaar dat de partner meer dan tien jaar jonger was dan de (gewezen) deelnemer.
6. Bij overlijden van een gewezen deelnemer die op grond van artikel 9 aanspraken op ouderdomspensioen opbouwt, is het bepaalde in de leden 1, 2 onder b, 3 onder b en 5 van dit artikel van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat het nabestaandenpensioen voor de partner, de tijdelijke toeslag en de korting overeenkomstig lid 5 naar evenredigheid worden toegekend/toegepast en wel, indien op de overledene het bepaalde in artikel 9 van toepassing was in verband met een arbeidsongeschiktheid van:

	<i>Vanaf 01.04.200 is de tabel als volgt gewijzigd:</i>
80 - 100% : voor 100 %	80 - 100% : voor 100 %
65 - 80% : voor 72,5%	65 - 80% : voor 75 %
55 - 65% : voor 60 %	55 - 65% : voor 60 %
45 - 55% : voor 50 %	45 - 55% : voor 50 %

7. Het nabestaandenpensioen voor de partner, alsmede de tijdelijke toeslag gaan in op de eerste dag van de maand, volgende op die waarin de (gewezen) deelnemer overlijdt. Het nabestaandenpensioen voor de partner eindigt bij het aangaan van een (hernieuwd) partnerschap, maar uiterlijk op de laatste dag van de maand van overlijden van de gerechtigde.
- De tijdelijke toeslag eindigt op hetzelfde tijdstip, maar uiterlijk op de laatste dag van de maand waarin de gerechtigde de 65-jarige leeftijd bereikt.
- Het nabestaandenpensioen ten behoeve van de partner als bedoeld in artikel 1, lid 3, letter c, wordt alleen toegekend als de gerechtigde op dat nabestaandenpensioen aan de hand van een uittreksel uit het bevolkingsregister kan aantonen op het tijdstip van overlijden met de (gewezen) deelnemer te hebben samengewoond.
- Het samenlevingsverband wordt geacht te zijn beëindigd met ingang van de dag:
- van overlijden van de partner;
  - waarop het samenlevingsverband blijkt een door de partner en de gerechtigde ondertekende verklaring is beëindigd;
  - waarop de gerechtigde met een andere partner in het huwelijk is getreden dan wel een geregistreerd partnerschap of een samenlevingsverband is aangegaan.
8. De aanspraak op nabestaandenpensioen voor de partner van een deelnemer of - in geval van het nabestaandenpensioen voor de partner - gewezen deelnemer, kan zonder toestemming van die partner niet bij overeenkomst tussen de deelnemer of gewezen deelnemer en het fonds of de werkgever worden verminderd, anders dan bij afkoop zoals voorzien bij of krachtens de Pensioen- en spaarfondsenwet. Elk beding strijdig met het bepaalde in de vorige volzin, is nietig.

Artikel 6 - Pensioen en scheiding

1. In geval van echtscheiding of scheiding van tafel en bed op of na 1 mei 1995, of ingeval van eindiging van een geregistreerd partnerschap vindt verevening van het tijdens het huwelijk, dan wel geregistreerd partnerschap bij de werkgever opgebouwde ouderdomspensioen plaats conform de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding.
2. Het bepaalde in lid 1 is niet van toepassing indien partijen verevening van pensioenrechten bij scheiding hebben uitgesloten bij huwelijkse voorwaarden of voorwaarden bij geregistreerd partnerschap of bij een schriftelijke overeenkomst met het oog op de scheiding. De overeenkomst is slechts geldig indien hieraan een verklaring van de verzekeraar is gehecht, waaruit blijkt dat deze bereid is een uit de afwijking voortvloeiend pensioenrisico te dekken.
3. De kosten van verevening of omzetting zal de verzekeraar in gelijke delen aan beide partijen in rekening brengen.
4. In geval van beëindiging van een partnerschap van ongehuwde partners, kan de verzekeraar dit artikel toepassen als ware sprake van echtscheiding, indien beide partijen dit zijn overeengekomen in de notariële verleden samenlevingsovereenkomst dan wel in een notariële akte opgemaakt bij de ontbinding van het samenlevingscontract.

Artikel 7 - Keuzemogelijkheden ten aanzien van ouderdomspensioen

Omzetting ouderdomspensioen in nabestaandenpensioen voor de partner

1. De verzekeraar is bevoegd - op verzoek van de gerechtigde op ouderdomspensioen - op de pensioendatum de aanspraak op ouderdomspensioen gedeeltelijk om te zetten in een gelijkwaardige aanspraak op nabestaandenpensioen voor de partner.
De omzetting als bedoeld in de vorige volzin geschiedt op een door de actuaris vastgestelde wijze, welke in overeenstemming is met geldende wet- en regelgeving.
De aanspraak op nabestaandenpensioen voor de partner mag niet meer bedragen dan 70% van de resterende aanspraak op ouderdomspensioen.
Indien het leeftijdsverschil tussen de partners meer bedraagt dan 10 jaren is het bepaalde in artikel 5 lid 5 bij de omzetting van overeenkomstige toepassing.
2. Het verzoek tot omzetting als bedoeld in lid 1 wordt door de gerechtigde op ouderdomspensioen vanaf een half jaar tot uiterlijk drie maanden vóór de pensioendatum schriftelijk aan het fonds kenbaar gemaakt.

Variabele uitkeringshoogte

3. De gewezen deelnemer heeft het recht om op de pensioendatum het alsdan ingaande ouderdomspensioen (het oorspronkelijke ouderdomspensioen) om te zetten in een ouderdomspensioen dat:
  - na ingang hoger is dan het oorspronkelijke ouderdomspensioen en dat na verloop van één of meerdere jaren daalt tot een niveau gelegen onder het oorspronkelijke ouderdomspensioen of
  - na ingang lager is dan het oorspronkelijke ouderdomspensioen en dat na verloop van één of meerdere jaren stijgt tot een niveau gelegen boven het oorspronkelijke ouderdomspensioen.De omzetting vindt slechts plaats onder de voorwaarden dat:
  - de laagste uitkering van het ouderdomspensioen ten minste 75% bedraagt van de hoogste uitkering van het ouderdomspensioen,
  - een en ander op actuariële neutrale wijze gebeurt en
  - een en ander in overeenstemming is met geldende wet- en regelgeving.

Artikel 8 - Nabestaandenpensioen voor de kinderen

1. Het nabestaandenpensioen voor de kinderen gaat in op de eerste dag van de maand, volgende op de maand van overlijden van de deelnemer of gewezen deelnemer. Het wezenpensioen voor ouderloze kinderen gaat in op de eerste dag van de maand, volgende op die waarin zij ouderloos zijn geworden.
Het nabestaandenpensioen loopt door tot de laatste dag van de maand waarin het kind de 18-jarige leeftijd bereikt. Het nabestaandenpensioen kan ingaan of doorlopen voor kinderen ouder dan 18 jaar, indien en voor zolang zij studerend zijn krachtens de bepalingen van de Wet op de studiefinanciering. Het nabestaandenpensioen voor een studerend kind loopt uiterlijk door tot de eerste dag van de maand waarin het kind de 27-jarige leeftijd bereikt. Het nabestaandenpensioen eindigt uiterlijk op de laatste dag van de maand van overlijden van het kind.
2.
  - a. Het nabestaandenpensioen bedraagt bij overlijden op of na de pensioendatum 14% van het laatstelijk uitgekeerde ouderdompensioen.
  - b. Bij overlijden van een deelnemer vóór de pensioendatum is het nabestaandenpensioen gelijk aan 14% van het ouderdompensioen dat de deelnemer had kunnen behalen indien hij/zij tot de pensioendatum zou hebben deelgenomen, met een loon gelijk aan dat per 1 januari van het jaar van overlijden.
  - c. Bij overlijden van een gewezen deelnemer vóór de pensioendatum is het nabestaandenpensioen gelijk aan 14% van het ouderdompensioen waarop de gewezen deelnemer bij beëindiging van het deelnemerschap aanspraak heeft verkregen.
  - d. Het nabestaandenpensioen wordt verdubbeld wanneer geen nabestaandenpensioen wordt uitgekeerd aan de (gewezen) partner van de (gewezen) deelnemer.
3. Indien de som van de nabestaandenpensioenen voor de kinderen 30% van het in lid 2 bedoelde ouderdompensioen overtreft, wordt het bedrag aan nabestaandenpensioen voor de kinderen gekort tot het niveau 30% van het desbetreffende ouderdompensioen. Indien het bepaalde in lid 2 onder d van toepassing is en de som van de nabestaandenpensioenen voor de kinderen 100% van het in lid 2 bedoelde ouderdompensioen overtreft, wordt het bedrag aan nabestaandenpensioen voor de kinderen gekort tot het niveau van 100% van het desbetreffende ouderdompensioen.
4. Het gezamenlijke jaarbedrag van het nabestaandenpensioen voor de kinderen wordt gelijkelijk over de wezen verdeeld.
5. Voor stief- en pleegkinderen wordt het wezenpensioen slechts dan en in zoverre uitgekeerd als zulks de werkgever -alle omstandigheden van het betrokken pleegkind in aanmerking nemende- billijk zal voorkomen. Met name zal rekening worden gehouden met eventuele andere aanspraken van het kind op pensioen of rente en onderhoudsplichten van derden ten opzichte van het kind.
6. Kinderen geboren nadat ouderdompensioen was toegekend, hebben geen aanspraak op nabestaandenpensioen voor de kinderen.

Artikel 9 - Voortzetting pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid

1. Tijdens een periode waarover een werknemer na de beëindiging van zijn deelnemerschap ononderbroken aanspraak heeft op een uitkering krachtens de Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO), naar een arbeidsongeschiktheid van 45% of meer, worden, afhankelijk van het arbeidsongeschiktheidspercentage, de jaren gelegen tussen de beëindiging van het deelnemerschap en de pensioendatum voor de toepassing van het bepaalde in artikel 4 lid 10 gelijkgesteld met deelnemersjaren, met dien verstande dat deze jaren in aanmerking worden genomen voor:

	<ul style="list-style-type: none"> • Vanaf 01.04.200 is de tabel als volgt gewijzigd:
70% bij een arbeidsongeschiktheid van 80-100%	100% bij een arbeidsongeschiktheid van 80-100%
52,5% bij een arbeidsongeschiktheid van 65-80%	75% bij een arbeidsongeschiktheid van 65-80%
42,5% bij een arbeidsongeschiktheid van 55-65%	60% bij een arbeidsongeschiktheid van 55-65%
35% bij een arbeidsongeschiktheid van 45-55%	50% bij een arbeidsongeschiktheid van 45-55%
	<ul style="list-style-type: none"> • In 2001 is voor de verbetering van de pensioendoorbouw volledige terugwerkende kracht doorgevoerd, zodat ook de reeds verstreken periode van arbeidsongeschiktheid volledig mee gaat tellen voor de opbouw van ouderdoms- en eventueel nabestaandenpensioen.

2. Over de in lid 1 bedoelde jaren wordt als loon aangenomen het loon naar de situatie per 1 januari voorafgaande aan de beëindiging van het deelnemerschap.
3. Indien het percentage van de arbeidsongeschiktheid wordt verhoogd respectievelijk indien dit percentage na te zijn verlaagd tot beneden 45, wordt verhoogd tot 45 of meer, worden de in lid 1 bedoelde jaren voor het alsdan van toepassing zijnde percentage alleen dan in aanmerking genomen, indien en voor zover volgens een door de werkgever aan te wijzen medicus, een direct oorzakelijk verband bestaat met de op het tijdstip van beëindiging van het deelnemerschap bestaande arbeidsongeschiktheid.
4. Een verhoging of verlaging van het van toepassing zijnde percentage gaat in op de eerste dag van de maand volgend op die waarin het percentage van de arbeidsongeschiktheid is gewijzigd.

Artikel 10 - Arbeidsongeschiktheidspensioen

1. Tijdens een periode waarover een deelnemer ononderbroken aanspraak heeft op een uitkering krachtens de Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO) naar een arbeidsongeschiktheid van 45% of meer, heeft de betreffende (aspirant-) deelnemer, wiens loon uitgaat boven het maximale bedrag op jaarbasis waarover WAO- uitkeringen worden berekend (WAO-uitkeringsgrens), aanspraak op een arbeidsongeschiktheidspensioen.

Dit pensioen bedraagt bij volledige arbeidsongeschiktheid 62,5% van het loon voor zover dat uitgaat boven de WAO-uitkeringsgrens (f 74.865, per 1 januari 1995).	<ul style="list-style-type: none"> • Vanaf 01.04.2000 is het arbeidsongeschiktheidspensioen verhoogd van 62,5% naar 70%. • De WAO-uitkeringsgrens is per 01.01.2005 EUR 45.159.
--	---

De hoogte van het arbeidsongeschiktheidspensioen wordt vastgesteld overeenkomstig de volgende tabel:

		<i>Vanaf 01.04.2000 is de tabel als volgt gewijzigd:</i>																					
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Mate van arbeidsongeschiktheid</th> <th>Arbeidsongeschiktheidspensioen uitgekeerd voor</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>45% tot 55%</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td>55% tot 65%</td> <td>60%</td> </tr> <tr> <td>65% tot 80%</td> <td>72,5%</td> </tr> <tr> <td>80% tot 100%</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table>		Mate van arbeidsongeschiktheid	Arbeidsongeschiktheidspensioen uitgekeerd voor	45% tot 55%	50%	55% tot 65%	60%	65% tot 80%	72,5%	80% tot 100%	100%	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Mate van arbeidsongeschiktheid</th> <th>Arbeidsongeschiktheidspensioen uitgekeerd voor</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>45% tot 55%</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td>55% tot 65%</td> <td>60%</td> </tr> <tr> <td>65% tot 80%</td> <td>75%</td> </tr> <tr> <td>80% tot 100%</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table>		Mate van arbeidsongeschiktheid	Arbeidsongeschiktheidspensioen uitgekeerd voor	45% tot 55%	50%	55% tot 65%	60%	65% tot 80%	75%	80% tot 100%	100%
Mate van arbeidsongeschiktheid	Arbeidsongeschiktheidspensioen uitgekeerd voor																						
45% tot 55%	50%																						
55% tot 65%	60%																						
65% tot 80%	72,5%																						
80% tot 100%	100%																						
Mate van arbeidsongeschiktheid	Arbeidsongeschiktheidspensioen uitgekeerd voor																						
45% tot 55%	50%																						
55% tot 65%	60%																						
65% tot 80%	75%																						
80% tot 100%	100%																						

2. Het tijdstip van ingang van het arbeidsongeschiktheidspensioen valt samen met het tijdstip waarop de WAO-loondervingsuitkering ingaat dan wel, indien de deelnemer wegens zijn leeftijd niet voor een WAO-loondervingsuitkering in aanmerking komt, op de datum waarop de WAO-vervolguitkering ingaat.
3. Indien het percentage arbeidsongeschiktheid als bedoeld in lid 2 na toekenning van het invaliditeitspensioen wordt verlaagd, wordt voor de berekening het lagere percentage van de arbeidsongeschiktheid in aanmerking genomen.
4. Indien het percentage van de arbeidsongeschiktheid na toekenning van een arbeidsongeschiktheidspensioen wordt verhoogd respectievelijk na intrekking van het invaliditeitspensioen wordt verhoogd tot 45% of meer, wordt voor de berekening van het arbeidsongeschiktheidspensioen overeenkomstig het bepaalde in lid 1 het hogere percentage in aanmerking genomen. Het vorenstaande geldt indien en voorzover er volgens een door de werkgever aan te wijzen medicus een direct oorzakelijk verband bestaat met de op het tijdstip van beëindiging van het lidmaatschap bestaande arbeidsongeschiktheid.
5. Zolang het dienstverband met de betrokkenen niet wordt verbroken, kan de werkgever het arbeidsongeschiktheidspensioen in mindering brengen op het salaris.

6. Een verlaging of verhoging van het arbeidsongeschiktheidspensioen gaat in op de eerste dag van de maand volgende op de maand waarin de verlaging of verhoging van het percentage arbeidsongeschiktheid heeft plaatsgevonden.
De intrekking van het arbeidsongeschiktheidspensioen geschiedt per de eerste dag van de maand, volgende op die waarin betrokkene niet meer voldoet aan de voor het recht op arbeidsongeschiktheidspensioen gestelde voorwaarden.
7. Het arbeidsongeschiktheidspensioen wordt uitgekeerd tot de datum van ingang van het ouderdomspensioen dan wel tot en met de laatste dag van de maand waarin betrokkene voor het bereiken van die datum overlijdt.
8. Voor de personen op wie op grond van de overgangsbepalingen, zoals vermeld in hoofdstuk III van de Wet terugdringing beroep op de arbeidsongeschiktheidsverzekeringen (stb. 1993, 412), de WAO-bepalingen van voor 1 augustus 1993 toepassing vinden, zijn de bepalingen van het reglement van voor de reglementswijziging per 1 november 1994 van toepassing.

Artikel 11 - Aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen

1. Indien aan een deelnemer na 25 januari 1994 een WAO-uitkering wordt toegekend, ontstaat tevens aanspraak op een (uitgesteld) aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen.
2. De ingangsdatum is gelijk aan de datum waarop de WAO-vervolguitkering van de (aspirant-) deelnemer ingaat. De WAO-vervolguitkering gaat in na afloop van de uitkeringstermijn van de WAO-loondervingsuitkering, welke termijn afhankelijk is van de leeftijd van de deelnemer.
De uitkeringsduur volgens de huidige WAO is af te lezen uit onderstaande tabel.

Leeftijd ten tijde van ingang WAO-uitkering	Uitkeringsduur WAO- loondervingsuitkering
jonger dan 33 jaar	0 jaar
33 tot en met 37 jaar	0,5 jaar
38 tot en met 42 jaar	1 jaar
43 tot en met 47 jaar	1,5 jaar
48 tot en met 52 jaar	2 jaar
53 tot en met 57 jaar	3 jaar
58 jaar	6 jaar
59 jaar en ouder	tot leeftijd 65

3. Het aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen eindigt op de laatste dag waarop de WAO-vervolguitkering wordt verleend, doch uiterlijk op de pensioendatum dan wel op de laatste dag van de maand waarin betrokkene voor het bereiken van die datum overlijdt.
4. De hoogte van het aanvullende arbeidsongeschiktheidspensioen wordt vastgesteld per de datum waarop de WAO-uitkering ingaat.

Het aanvullende arbeidsongeschiktheidspensioen is gelijk aan het gedeelte van het loon dat is gelegen boven de franchise en tot de WAO-uitkeringsgrens, vermenigvuldigd met 1,25% voor ieder jaar dat de deelnemer jonger is dan 65 jaar.	<i>Vanaf 01.04.2000 is het aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen verhoogd van 1,25% naar 1,4%.</i>
---	--

5. Bij wijziging van het arbeidsongeschiktheidsperscentage wordt het aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen herrekend. Deze herrekening vindt slechts plaats indien en voorzover er volgens een door de werkgever aan te wijzen medicus een direct oorzakelijk verband bestaat met de op het tijdstip van beëindiging van het deelnemerschap bestaande arbeidsongeschiktheid.
6. Een verlaging of verhoging van het arbeidsongeschiktheidspensioen gaat in op de eerste dag van de maand volgende op de maand waarin de verlaging of verhoging van het perscentage arbeidsongeschiktheid heeft plaatsgevonden.
De intrekking van het arbeidsongeschiktheidspensioen geschiedt per de eerste dag van de maand, volgende op die waarin betrokkene niet meer voldoet aan de voor het recht op arbeidsongeschiktheidspensioen gestelde voorwaarden.
7. Indien de WAO-uitkering van de deelnemer mede is gebaseerd op loon dat niet afkomstig is van de werkgever, wordt het aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen slechts toegekend naar rato van het deel van de WAO-uitkering dat is gebaseerd op bij de werkgever genoten loon.
Zolang het dienstverband met de betrokkenen niet wordt verbroken, kan de werkgever het arbeidsongeschiktheidspensioen in mindering brengen op het salaris.

8. Voor de personen op wie op grond van de overgangsbepalingen, zoals vermeld in hoofdstuk III van de Wet terugdringing beroep op de arbeidsongeschiktheidsverzekeringen (stb. 1993, 412), de WAO-bepalingen van voor 1 augustus 1993 toepassing vinden, zijn de bepalingen van het reglement van voor de reglementswijziging per 1 november 1994 van toepassing.

Artikel 12 - Aanspraken bij beëindiging van het deelnemerschap

1. Indien het deelnemerschap eindigt door ontslag vóór de pensioendatum anders dan wegens arbeidsongeschiktheid gelden de volgende bepalingen:
  - a. Indien het deelnemerschap korter dan één jaar heeft geduurd, ontvangt de gewezen deelnemer een uitkering, gelijk aan de door hem betaalde bijdragen en gaan alle aan het deelnemerschap verbonden aanspraken teniet, tenzij de gewezen deelnemer overeenkomstig de bepalingen van artikel 13 elders verworven aanspraken op pensioen bij de verzekeraar heeft ingebracht.
  - b. Indien het deelnemerschap ten minste één jaar heeft geduurd, of de gewezen deelnemer overeenkomstig de bepalingen van artikel 13 elders verworven aanspraken op pensioen heeft bij de verzekeraar heeft ingebracht, behoudt de gewezen deelnemer een premievrije aanspraak op ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen voor de kinderen.
  - c. De bij a bedoelde premievrije aanspraak op ouderdomspensioen is gelijk aan het verschil tussen het ouderdomspensioen dat de deelnemer met een gelijkblijvend loon bij voortzetting van het deelnemerschap zou hebben verkregen op de pensioendatum en het deel daarvan dat hij/zij zou hebben opgebouwd in de periode tussen beëindiging van het deelnemerschap en de pensioendatum.
  - d. Bij overlijden van de onder b bedoelde gewezen deelnemer, ontvangt het kind een nabestaandenpensioen voor de kinderen conform het bepaalde in artikel 8 lid 2 onder c.
  - e. Indien een gewezen deelnemer wiens deelnemerschap een jaar of langer heeft geduurd opnieuw lid wordt, blijft het bedrag van de aanspraken voortvloeiende uit de vroegere deelnemersperiode ongewijzigd.
  - f. Indien een gewezen deelnemer wiens deelnemerschap is geëindigd wegens arbeidsongeschiktheid, opnieuw deelnemer wordt, kan de werkgever nadere regelen stellen met betrekking tot de aanspraken voortvloeiende uit de vroegere deelnemingsperiode.
  - g. De gewezen deelnemer ontvangt een bewijs van de premievrije aanspraken.
2. Indien en voor zover aanspraak bestaat op voortzetting van de pensioenopbouw ten laste van de Stichting Financiering Voortzetting Pensioenverzekering (Stichting FVP), zal dit artikel niet worden toegepast, tot het tijdstip waarop het recht op de FVP-bijdrage vervalt. Op een FVP-bijdrage kan recht bestaan bij werkloosheid, terwijl wordt voldaan aan de bepalingen van het Bijdragereglement 1999. Het Bijdragereglement 1999 ligt bij de werkgever ter inzage.

Artikel 13 - Het recht op waardeoverdracht

1. Ingeval van beëindiging van het deelnemerschap als bedoeld in artikel 12, dan wel bij aanvang van het deelnemerschap, zal de verzekeraar:
  - a. op verzoek van een gewezen deelnemer aanspraken op pensioen afkopen, indien die afkoop er toe strekt het de rechthebbende mogelijk te maken om onder aanwending van die afkoopsom bij een andere instelling aanspraken op pensioen te verwerven.
  - b. op verzoek van een deelnemer een in het kader van het wettelijk recht op waardeoverdracht aangeboden afkoopsom aanwenden ter verwerving van aanspraken op pensioen voor die deelnemer.
Een en ander geschiedt indien wordt voldaan aan de in artikel 32b van de Pensioen- en spaarfondsenwet neergelegde vereisten.
2. Pensioenaanspraken die zijn verworven vóór het bereiken van de 25-jarige leeftijd, komen niet voor inkoop in aanmerking.
3. De vaststelling van de waarde van de af te kopen aanspraken op pensioen, de met een aangeboden afkoopsom in te kopen aanspraken op pensioen en de procedure aangaande de waardeoverdracht, geschiedt conform het Besluit reken- en procedureregels recht op waardeoverdracht.

Artikel 14 - Deeltijd deelnemers

Indien een deelnemer in een kalenderjaar minder dan het normale aantal arbeidsuren bij de werkgever werkzaam is, gelden de volgende bijzondere bepalingen:

- a. De deeltijdfactor is gelijk aan het deel dat het overeengekomen aantal arbeidsuren uitmaakt van het normale aantal arbeidsuren bij de werkgever.
- b. Het loon wordt voor de deeltijd deelnemer omgerekend naar een voltijds loon door het conform artikel 4, lid 4 berekende loon te delen door de deeltijdfactor. De pensioen- en bijdrageberekeringen worden gebaseerd op het aldus berekende voltijds loon.
- c. Bij de berekening van het opgebouwde ouderdomspensioen wordt het aantal deelnemersjaren vermenigvuldigd met het gewogen gemiddelde van de deeltijdfactoren die van toepassing waren gedurende die deelnemersjaren. Voor de berekening van het tot de pensioendatum behaalbare ouderdomspensioen als bedoeld in artikel 8, lid 2 wordt er van uitgegaan, dat de laatst vastgestelde deeltijdfactor tot de pensioendatum onveranderd blijft.
- d. De deelnemersbijdrage conform artikel 15 lid 3 wordt vermenigvuldigd met de deeltijdfactor in het betreffende jaar.
- e. Voor een deeltijd deelnemer die tevens arbeidsongeschikt is in de zin van artikel 9, wordt het arbeidsongeschiktheidspensioen gecorrigeerd door het te delen met de deeltijdfactor.
- f. Wijzigingen van de deeltijdfactor worden in aanmerking genomen op de eerste dag van de maand volgend op de wijziging.

Artikel 15 - Financiering en bijdragen

1. Ter waarborging van bij dit reglement verleende aanspraken sluit de werkgever op het leven van de deelnemer pensioenverzekeringen bij de verzekeraar.
De financiering van de aanspraken c.q. rechten zal op een zodanige wijze geschieden, dat deze over achterliggende dienstjaren steeds ten volle zijn gedekt. Het nog niet ingekochte gedeelte van het (aanvullend) arbeidsongeschiktheidspensioen en van het nabestaandenpensioen voor de partner en voor de kinderen wordt verzekerd door een risicoverzekering tegen betaling van een risicopremie.
De voorwaarden van verzekering maken deel uit van de in dit reglement vervatte pensioenregeling. Zij liggen voor de deelnemer bij de werkgever ter inzage.
2. De werkgever stelt jaarlijks de middelen ter beschikking die de verzekeraar volgens de bij haar geldende tarieven en voorwaarden nodig heeft ter nakoming van haar verplichtingen uit hoofde van dit pensioenreglement jegens de deelnemers, de gewezen deelnemers en de gepensioneerden.
De bijdrage van de werkgever bedraagt, onverminderd het bepaalde in artikel 11 c.q. artikel 16 van de statuten, ten hoogste 24% van het loon van zone 2 en 3, verminderd met de werknemersbijdrage.
De werkgever zal ten aanzien van de ingevolge dit reglement verleende aanspraken niet verder zijn gebonden dan in zoverre de verzekeraar de voor hem uit de verzekeringsovereenkomst voortvloeiende verplichtingen nakomt.
3. De deelnemer is jaarlijks een eigen bijdrage verschuldigd.

De bijdrage bedraagt 4% van het gedeelte van het loon dat als ondergrens f 96.566,- (01.01.2000) heeft en als bovengrens het loonmaximum.	<i>De ondergrens is per 01.01.2005 EUR 51.160.</i>
---	--

Onder loonmaximum als bedoeld in de vorige volzin wordt verstaan, het voor de pensioenberekening maximaal in aanmerking te nemen loon; tot nader besluit 5 maal de bovengrens genoemd in artikel 4 lid 6.

4. Het in het vorige lid genoemde bedrag worden jaarlijks aangepast zoals omschreven in artikel 4, lid 8.
5. De eigen bijdrage van de deelnemers wordt door de werkgever maandelijks op het salaris ingehouden. Deze bijdragen worden door de werkgever op het loon c.q. de uitkering ingehouden, in dezelfde termijnen als waarin het loon c.q. de uitkering wordt uitbetaald.
6. De bijdragen zijn door de deelnemers en de werkgever verschuldigd gedurende de gehele deelnemingsperiode.
7. Over deelnemingsperioden, waarover geen bijdragen zijn ontvangen, worden geen aanspraken toegekend.

Artikel 16 - Toeslagen

	<p><i>De ingegane pensioenen en bepaalde aanspraken kunnen worden aangepast als de ontwikkeling van de kosten van levensonderhoud daartoe aanleiding geeft, mits de daarvoor vereiste financiële middelen aanwezig zijn. Indexering is dus niet vanzelfsprekend. Afhankelijk van de financiële positie van het fonds kan besloten worden om pensioenen niet of beperkt te indexeren. Regel is verder dat een eventuele aanpassing niet hoger mag zijn dan de algemene loonsverhoging bij DSM Special Products. Voorzover de indexering in enig jaar achterblijft bij de kosten van levensonderhoud wordt het tekort in een volgend jaar alsnog gecompenseerd. Dat ook weer onder de voorwaarde dat de financiële positie van het fonds en de loonontwikkeling bij DSM Special Products dit toelaten.</i></p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Indien en voor zover de lonen bij de werkgever door een algemene loonmaatregel zijn gewijzigd, zullen eenmaal per jaar de arbeidsongeschiktheidspensioenen als bedoeld in artikel 10 en 11, alsmede de ingegane nabestaandenpensioenen voor de partner en kinderen, worden aangepast door middel van een toeslag. 2. De toeslag is uitgedrukt in een percentage en wordt bepaald aan de hand van de ontwikkeling van de lonen bij de werkgever. Hierbij wordt eveneens rekening gehouden met de wijziging van de verdeling van het loon in zones voor de berekening van het nabestaandenpensioen voor de partner en arbeidsongeschiktheidspensioen. 3. Het in het vorige leden bepaalde is van overeenkomstige toepassing op de aanspraken op ouderdomspensioen van een gewezen deelnemer op wie het bepaalde in artikel 9 van toepassing is, met dien verstande dat hierbij van de aanspraken verkregen bij de beëindiging van het deelnemerschap eenzelfde percentage in aanmerking wordt genomen als van de jaren die na de beëindiging zijn gelegen. 4. De aanpassing als bedoeld in lid 1, vindt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Indien de ontwikkeling van de kosten van levensonderhoud daartoe aanleiding geeft, kunnen:<ol style="list-style-type: none"> a. de ingegane pensioenen; b. de tijdelijke toeslagen als bedoeld in artikel 5, lid 3; c. de aanspraken krachtens artikel 6 van de vereveningsgerechtigde; d. de aanspraken op ouderdomspensioen en het verzekerde nabestaandenpensioen van een deelnemer op wie het bepaalde in artikel 9 van toepassing is; e. de aanspraken op ouderdomspensioen van een gewezen deelnemer op wie het bepaalde in artikel 12, lid 1 onder c van toepassing is; f. het verzekerde nabestaandenpensioen voor de partner als bedoeld in artikel 5 lid 2 onder b respectievelijk de verzekerde tijdelijke toeslag als bedoeld in artikel 5 lid 3 onder b van een gewezen deelnemer die onmiddellijk aansluitend aan het dienstverband recht heeft op een tot de DSM-arbeidsvoorwaarden te rekenen uitkering of een (daarop aansluitend) pensioen; volgens het in de volgende leden van dit artikel bepaalde, worden aangepast door middel van een toeslag. Deze toeslag vindt plaats per 1 januari.

<p>plaats tot het tijdstip waarop de partner de 65-jarige leeftijd heeft bereikt.</p> <p>5. Na het tijdstip als bedoeld in lid 4 wordt bij de aanpassing van de pensioenen uitgegaan van de ontwikkeling van de kosten van levensonderhoud.</p> <p>6. Het in lid 5 bepaalde is van overeenkomstige toepassing op de overige ingegane pensioenen en de premievrije aanspraken (artikel 12).</p>	<p>2. De in lid 1 bedoelde pensioenen, tijdelijke toeslagen en aanspraken worden verhoogd met hetzelfde percentage waarmee de kosten van levensonderhoud zijn gestegen in de maand januari, van het jaar waarin de toeslag plaatsvindt, ten opzichte van die kosten in de daaraan voorafgaande maand januari, met dien verstande dat in een kalenderjaar de toeslag als regel de algemene loonontwikkeling bij de werkgever in het voorafgaande jaar niet mag overschrijden. Wat als algemene loonontwikkeling in deze dient te worden aangemerkt wordt beslist in overleg tussen de werkgever en de vakorganisaties, die zijn betrokken bij de collectieve arbeidsovereenkomst van de werkgever. Voor de bepaling van de ontwikkeling van de kosten van levensonderhoud zal als richtsnoer dienen het door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerde indexcijfer "consumentenprijsindex alle huishoudens, afgeleid".</p> <p>3. Indien het percentage waarmee de kosten van levensonderhoud zijn gestegen de algemene loonontwikkeling in het voorafgaande jaar bij de werkgever - beide zoals bedoeld in lid 2 - overschrijdt, worden de in lid 1 genoemde uitkeringen/aanspraken aangepast overeenkomstig deze algemene loonontwikkeling.</p> <p>4. In een kalenderjaar volgend op een jaar waarin het in lid 3 bepaalde toepassing heeft gevonden, wordt het percentage waarmee de in lid 1 genoemde uitkeringen/-aanspraken worden verhoogd met inachtneming van het volgende vastgesteld:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. de toeslag vindt plaats op basis van het in lid 2 bedoelde percentage waarmee de kosten van levensonderhoud zijn gestegen in de maand januari van het desbetreffende jaar ten opzichte van die kosten in de daaraan voorafgaande maand januari; b. het aldus bepaalde percentage wordt verhoogd met een gedeelte
--	--

	<p>van de stijging van de kosten van levensonderhoud, voor zover dat op grond van het bepaalde in lid 3 voor de toeslag tot dat moment buiten beschouwing is gebleven;</p> <p>c. indien toepassing van het voorafgaande leidt tot een percentage dat de algemene loonontwikkeling in het voorgaande jaar bij de werkgever overschrijdt, worden de in lid 1 genoemde uitkeringen/aanspraken aangepast overeenkomstig deze algemene loonontwikkeling.</p> <p>Voor zover als gevolg hiervan een gedeelte van de stijging van de kosten van levensonderhoud voor de toeslag buiten beschouwing blijft, wordt daarmee bij een volgende toeslag opnieuw op de hier beschreven wijze rekening gehouden;</p> <p>d. verhoging van het percentage als bedoeld onder b. heeft slechts plaats indien en voorzover de hiervoor bestemde middelen toereikend zijn.</p> <p>Onder hiervoor bestemde middelen moet hierbij worden verstaan, de overrente die door de verzekeraar is gerealiseerd, over de periode te rekenen vanaf het kalenderjaar voorafgaand aan het jaar waarin bij de toeslag een percentage stijging van de kosten van levensonderhoud buiten beschouwing is gebleven, nadat dit percentage is verlaagd met:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de over bedoelde periode op grond van het bepaalde in lid 1 toegekende procentuele toeslag van de in dat lid genoemde uitkeringen/aanspraken; - een door de actuaar van de verzekeraar aan te geven percentage, corresponderend met tijdens bedoelde periode veroorzaakte kostenstijgingen in verband met de in lid 1 genoemde uitkeringen/aanspraken, als gevolg van reglementswijzigingen en/of wetswijzigingen en/of wijzigingen van de door de verzekeraar gehanteerde
--	---

	<p>actuariële grondslagen. Voor zover als gevolg hiervan een percentage stijging van de kosten van levensonderhoud voor de toeslag buiten beschouwing blijft, wordt daarmee bij een volgende toeslag opnieuw op de hier beschreven wijze rekening gehouden.</p> <p>e. De werkgever kan besluiten in afwijking van het vorenstaande te handelen. Een dergelijk besluit wordt niet genomen dan nadat daaromtrent overleg heeft plaatsgevonden tussen de werkgever en de eerdergenoemde vakorganisaties, alsmede nadat daaromtrent de verzekeraar is geraadpleegd.</p>
--	---

Artikel 17 - Voorbehoud van de werkgever

1. De werkgever behoudt zich het recht voor de betaling van de krachtens artikel 15 lid 2 verschuldigde werkgeversbijdrage geheel of gedeeltelijk te beëindigen, dan wel de hoogte van die bijdrage te bevriezen, indien en voor zover:
  - a. van overheidswege nieuwe verplichte ouderdoms-, arbeidsongeschiktheids-, of nabestaandenvoorzieningen worden ingevoerd, dan wel bestaande zodanige voorzieningen worden gewijzigd en daardoor door de werkgever extra premies moeten worden betaald voor deze pensioenregeling.
  - b. de werkgever na een afwijzende beschikking op een dispensatieverzoek verplicht wordt zich voor alle (aspirant-) deelnemers of een deel van hen aan te sluiten bij een bedrijfspensioenfonds.
  - c. de financiële situatie van de werkgever dit noodzakelijk maakt.
2. Indien de werkgever van het in lid 1 bedoelde recht gebruik maakt, zal de werkgever de deelnemers terstond daarvan in kennis stellen en zich beraden over de noodzaak de pensioenregeling aan te passen aan de gewijzigde omstandigheden. Indien deze aanpassing noodzakelijk is zal dit pensioenreglement worden gewijzigd.
3. Een wijziging zoals bedoeld in het vorige lid, die tot gevolg heeft dat de aanspraken uit hoofde van de pensioenregeling worden verlaagd of beperkt dan wel dat de pensioenregeling wordt beëindigd, zal niet van invloed zijn op de aanspraken van de deelnemers voor zover die overeenkomstig de bepalingen van dit reglement kunnen worden toegerekend over reeds verstreken deelnemersjaren.

Artikel 18 - Algemene bepalingen

1. De deelnemer heeft geen aanspraak op de in dit pensioenreglement omschreven pensioenen, indien het risico van de verzekering door de verzekeraar niet is aanvaard of de deelnemer aan de terzake voor hem uit het reglement voortvloeiende verplichtingen niet heeft voldaan.
2. Toekenning van pensioen geschiedt op schriftelijke aanvraag bij de verzekeraar. Bij deze aanvraag dienen de nodig geachte bescheiden te worden overlegd.
De verzekeraar kan ook zelf tot toekenning van pensioen overgaan.
Degene aan wie een pensioen is toegekend ontvangt hiervan een opgave.
3. De uitbetaling van de pensioenen geschiedt uitsluitend ten kantore van de verzekeraar. De aan de betaling verbonden overmakingskosten kunnen op de uitkering in mindering worden gebracht.
De pensioenen worden uitbetaald bij nabetaling in maandelijkse termijnen en onder inhouding van de verschuldigde belastingen en wettelijke heffingen.
4. De uitbetaling van pensioenen en van andere uitkeringen geschiedt aan de gerechtigde of aan diens wettelijke vertegenwoordiger, dan wel onder overlegging van een bewijs van machtiging aan diens gemachtigde. Bij uitbetaling aan of middels een ander dan de gerechtigde, dient desverlangd een bewijs van in leven zijn van de gerechtigde te worden overgelegd.
De uitbetaling van het nabestaandenpensioen voor de kinderen geschiedt aan de moeder of aan degene die, naar het oordeel van de verzekeraar, de zorg voor de opvoeding van het kind op zich heeft genomen.
6. De deelnemer, gewezen deelnemer en de gepensioneerde zijn verplicht om de werkgever schriftelijk opgave te doen van de aanwezigheid van kinderen en van scheiding.
De deelnemer, met een partner in de zin van artikel 1, lid 3, letter c, is verplicht jaarlijks aan de werkgever melding te maken van het voortbestaan van het samenlevingsverband, dan wel van het al dan niet voortbestaan van het samenlevingscontract.
De deelnemers en andere rechthebbenden dienen de werkgever desgevraagd alle inlichtingen te verschaffen, die voor een juiste uitvoering van dit reglement gewenst zijn; bij weigering of bij onjuiste inlichtingen worden de pensioenaanspraken naar de eisen van redelijkheid en billijkheid vastgesteld.
7. Niet geïnde uitkeringen vervallen na vijf jaar na de dag waarop zij opeisbaar zijn geworden, tenzij belanghebbende binnen drie jaar na afloop van die termijn ten genoegen van de werkgever aantoont, dat de inning buiten zijn schuld is achterwege gebleven.
Indien een gepensioneerde rechtens van zijn vrijheid is beroofd kan de verzekeraar de uitkering van het pensioen verstrekken aan degene die het gezin van bedoelde gepensioneerde verzorgt.
8. Ten onrechte genoten uitkeringen moeten worden terugbetaald.

Artikel 19 - Geschillenbeslechting

1. In alle gevallen, waarin dit pensioenreglement niet voorziet, beslist de werkgever na overleg met de verzekeraar.

Artikel 20 - Inwerkingtreding

1. Dit reglement treedt in werking op 1 juli 1968.
2. De bij bestuursbesluit van 31 augustus 1971 in het reglement aangebrachte wijzigingen treden in werking op de dag waarop zij zijn vastgesteld en werken terug tot 1 januari 1971, met uitzondering van de wijziging van artikel 3, welke terug werkt tot 1 januari 1970.
3. De bij het bestuursbesluit van 23 december 1971 in het reglement aangebrachte wijzigingen treden in werking op de dag, waarop zij zijn vastgesteld en werken terug tot 1 januari 1971.
4. De bij bestuursbesluit van 28 augustus 1973 in het reglement aangebrachte wijzigingen treden in werking op de dag, waarop zij zijn vastgesteld en werken terug tot 9 mei 1973.
5. De bij bestuursbesluit van 12 juni 1974 in het reglement aangebrachte wijzigingen treden in werking op de dag waarop zij zijn vastgesteld.
6. De bij bestuursbesluit nr. I van 24 maart 1975 in het reglement aangebrachte wijzigingen treden in werking op de dag waarop zij zijn vastgesteld en werken terug tot 9 februari 1975.
7. De bij bestuursbesluit nr. II van 24 maart 1975 in het reglement aangebrachte wijzigingen treden in werking op de dag waarop zij zijn vastgesteld en werken terug tot 9 februari 1975.
8. De bij bestuursbesluit van 19 januari 1977 in het reglement aangebrachte wijzigingen treden in werking op de dag waarop zij zijn vastgesteld en werken terug tot 1 januari 1970.
9. De bij bestuursbesluit van 22 januari 1980 in het reglement aangebrachte wijzigingen treden in werking op de dag waarop zij zijn vastgesteld en werken terug tot 1 januari 1980.
10. De bij bestuursbesluit van 10 november 1981 in het reglement aangebrachte wijzigingen treden in werking op de dag waarop zij zijn vastgesteld en werken terug tot 1 januari 1981.
11. De bij bestuursbesluit van 16 april 1985 in het reglement aangebrachte wijzigingen treden in werking op de dag waarop zij zijn vastgesteld en werken terug tot 1 januari 1985.
12. De bij bestuursbesluit van 27 september 1988 in het reglement aangebrachte wijzigingen treden in werking op de dag waarop zij zijn vastgesteld en werken terug tot 1 januari 1988.
13. De bij bestuursbesluit van 24 augustus 1995 in het reglement aangebrachte wijzigingen treden in werking op 1 november 1994. Het bij de wijziging per 1 november 1994 aangepaste artikel 15 (aanpassing pensioenen) werkt terug tot 1 januari 1992 en het nieuw opgenomen artikel 8 (partnerpensioen) werkt terug tot 15 september 1994.
14. De bij bestuursbesluit van 9 september 1997 in het reglement aangebrachte wijzigingen treden in werking op 1 april 1996.

UITVOERINGSBEPALINGEN INZAKE ART. 4, LID 4 VAN HET REGLEMENT

(Bestuursbesluit dd. 21 februari 1984)

1. De loonbestanddelen, die geacht worden te behoren tot het regelmatig jaarinkomen, zijn:
  - het maandsalaris
  - de waarderingspremie
  - de ploegentoeslag
  - de vakantietoeslag
  - de dertiende maand c.q. jaarbonus
  - wettelijke uitkeringen terzake van arbeidsongeschiktheid en suppleties hierop, die dienen ter gehele of gedeeltelijke vervanging van bovengenoemde loonbestanddelen
  - de blijvende persoonlijk toeslag als gevolg van de in 1983 doorgevoerde productievermindering.

Deze uitvoeringsbepaling geldt van 1 januari 1981 af en is nader gewijzigd bij bestuursbesluit dd. 21 februari 1984.

UITVOERINGSBEPALINGEN INZAKE ART. 4 VAN HET REGLEMENT

(Bestuursbesluit dd. 16 april 1985)

'Bij aanvang van het deelnemerschap in de loop van een kalenderjaar wordt het loon over dat jaar vastgesteld op basis van de situatie op de datum van toetreding'.

Deze uitvoeringsbepaling geldt vanaf 1 januari 1985.

UITVOERINGSBEPALINGEN INZAKE VOORTZETTING VAN HET DEELNEMERSCHAP

(Bestuursbesluit dd. 21 september 1987)

Artikel 2 lid 3 van het reglement

1. a. Het deelnemerschap kan worden voortgezet van deelnemers die aansluitend aan de beëindiging van de dienstbetrekking in het genot worden gesteld van een uitkering op grond van een regeling terzake van vervroegde uittrekking.
- b. Bij de vaststelling van het loon wordt uitgegaan van het loon dat voor betrokkene zou hebben gegolden, indien hij geen aanspraak op vorenbedoelde uitkering zou hebben gemaakt, met dien verstande dat hierbij andere dan algemene verhogingen van het loon buiten beschouwing blijven.

UITVOERINGSBEPALINGEN INZAKE ART 3 LID 3 VAN HET REGLEMENT

(Bestuursbesluit dd. 21 februari 1984)

De opgave van de stand der verzekering zal omvatten:

1. het loon naar de situatie op 1 januari conform art. 1 van het reglement;
2. 'verdeling van het loon in zones bedoeld in artikel 4, lid 2 van het reglement';
3. de verworven aanspraken op ouderdomspensioen;
4. de verworven aanspraken op nabestaandenpensioen voor de partner;
  - a. gebaseerd op de werkelijk deelnemerstijd;
  - b. gebaseerd op de doorgetrokken deelnemerstijd;

Deze uitvoeringsbepaling treedt in werking op 1 januari 1981 en is nader gewijzigd op 16 april 1985, 27 september 1989, 24 augustus 1995 en 9 september 1997.

UITVOERINGSBEPALING INZAKE AANWIJZING PENSIOENGERECHTIGDE VOOR KOSTWINSTERSPENSIOEN, EX ARTIKEL 8 LID 1 VAN HET PENSIOENREGLEMENT

(Bestuursbesluit dd. 21 september 1987)

Komt te vervallen met het bestuursbesluit van 24 augustus 1995.